

Adviesraad inzake beleidscoherentie
ten gunste van ontwikkeling
Conseil consultatif sur la cohérence
des politiques en faveur du développement

Advies van de Adviesraad inzake beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling:

“Het project tot hervorming van het internationaal belastingstelsel voor transnationale ondernemingen in het *“inclusieve kader”* van de OESO”

Samenvatting: Het *“inclusieve kader”* van de OESO onderhandelt over een hervorming van het internationale belastingstelsel voor transnationale ondernemingen, met de bedoeling de strijd aan te binden met belastingontwijking en de race naar de bodem bij het belasten van de winst van vennootschappen. Om die doelstellingen te bereiken en ervoor te zorgen dat de hervorming op rechtvaardige wijze ten goede komt van de ontwikkelde landen en de ontwikkelingslanden, zou het akkoord ideaal gezien drie voorwaarden moeten combineren: een unitaire belasting op een voldoende groot deel van de winsten van multinationals; een wereldwijd effectief minimumtarief op de winsten van multinationals van minstens 21%, toegepast per land en zonder aftrek van “reële” activiteiten; een eerlijke verdeelsleutel tussen Noord en Zuid voor de belasting op de winsten van multinationals.

1. Inleiding

01. Dit advies heeft betrekking op het project tot hervorming van het internationaal belastingstelsel voor transnationale ondernemingen dat wordt onderhandeld binnen het *“inclusieve kader”*¹ van de OESO, en meer bepaald op de maatregelen die voorrang moeten krijgen om ervoor te zorgen dat deze hervorming coherent is met de Doelstellingen voor Duurzame Ontwikkeling (SDG’s) van de Verenigde Naties. Zo’n hervorming zou kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van SDG 17 (Versterk de implementatiemiddelen en revitaliseer het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling), in het bijzonder de subdoelen 17.1 (Versterken van de binnenlandse middelenmobilisatie, ook via internationale steun aan ontwikkelingslanden, om de binnenlandse capaciteit te verbeteren voor het innen van belastingen en andere inkomsten) en 17.3 (Bijkomende financiële middelen voor ontwikkelingslanden mobiliseren vanuit verschillende bronnen), en ook onrechtstreeks SDG 8 (Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen), SDG 10 (Dring ongelijkheid in en tussen landen terug) en SDG 16 (Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit).

---

¹ Over deze benaming zie hieronder paragraaf 05.

2. Beschrijving van de problematiek

02. De voorbije drie decennia is het tarief van de vennootschapsbelasting voortdurend gedaald. Op wereldschaal is het theoretische belastingtarief van bedrijven sinds 1990 bijna gehalveerd, van 40% naar 24%. Dat fenomeen doet zich voor in alle categorieën van landen, met een gemiddelde daling van 38% naar 22% in de hoge-inkomenslanden, van 39% naar 24% in de middeninkomenslanden en van 46% naar 29% in de lage-inkomenslanden². In de Europese Unie daalde het tarief van 40% naar minder dan 21%³. In de Verenigde Staten leidde de in december 2017 goedgekeurde belastinghervorming van de regering van Donald Trump tot een daling van de vennootschapsbelasting van 35% naar 21%.

03. De effectief toegepaste tarieven liggen in werkelijkheid lager dan de theoretische, omdat staten preferentiële regelingen toekennen en transnationale ondernemingen een deel van hun winst kunnen overhevelen naar belastingparadijzen om te vermijden dat ze belastingen moeten betalen in de landen waar hun activiteiten werkelijk plaatshebben. Sommige bedrijven, vooral digitale ondernemingen die geen fysieke vestigingsplaats nodig hebben om hun activiteiten uit te voeren, kunnen met behulp van strategieën voor belastingoptimalisatie de werkelijk betaalde belasting op hun winst tot nul herleiden. In 2015 werd 36% van de in het buitenland geboekte winst van bedrijven aangegeven in belastingparadijzen⁴. In 2017 bestond 38% van de directe buitenlandse investeringen wereldwijd uit “spookinvesteringen”, bedoeld om winsten te verschuiven naar belastingparadijzen⁵.

04. De geraamde belastinginkomsten die staten rechtstreeks verliezen door winstverschuiving, varieert van het ene onderzoek tot het andere, afhankelijk van de berekeningsmethode, de definitie, het jaar en het aantal bekeken landen. Johansson et al.⁶ schatten die verliezen op 100-240 miljard dollar (46 betrokken landen in 2010), Crivelli et al.⁷ op 123 miljard (173 betrokken landen in 2013), Bolwijn et al.⁸ op 200 miljard (72 betrokken landen in 2012), Tørsløv et al.⁹ op 230 miljard (48 betrokken landen in 2015), Clausing¹⁰ op 279 miljard (25 betrokken landen in 2012) en Garcia-Bernardo en Jansky¹¹ op 186-307 miljard (192 betrokken landen in 2016).

05. In opdracht van de G20 stelde de OESO in 2013 het BEPS-plan voor (*Base erosion and profit shifting*)¹² om de hiaten te dichten in de internationale belastingregels die een uitholling van de

---

² IMF, “Corporate Tax Rates: How Long Can You Go”, IMF Blog, 15 juli 2019.

³ E. Asen, “Corporate Income Tax Rate in Europe”, Tax Foundation, 16 april 2020.

⁴ T. R. Tørsløv, L. S. Wier et G. Zucman, “The missing profits of nations”, NBER Working Paper Series, n°24701, juni 2018.

⁵ J. Damgaard, T. Elkjaer en N. Johannesen, “The Rise of Phantom Investment”, Finance & Development, vol. 56, n°3, september 2019.

⁶ Johansson, A., Skeie, O. B., Sorbe, S. & Menon, C., “Tax planning by multinational firms: Firm-level evidence from a cross-country database”, *OECD Economics Department Working Papers*, 2017 (1355), 64, 2017.

⁷ Crivelli, E., de Moij, R. & Keen, M., “Base Erosion, Profit Shifting and Developing Countries”, *FinanzArchiv: Public Finance Analysis*, 72(3), 268–301, 2016.

⁸ Bolwijn, R., Casella, B. & Rigo, D., “Establishing the baseline: Estimating the fiscal contribution of multinational enterprises”, *Transnational Corporations*, 25(3), 111–142, 2018.

⁹ Tørsløv, T., Wier, L. & Zucman, G., “The Missing Profits of Nations”, *National Bureau of Economic Research Working Paper*, april 2020.

¹⁰ Clausing, K. A., “The effect of profit shifting on the corporate tax base in the United States and beyond”, *SSRN 2685442*, 2016.

¹¹ J. Garcia-Bernardo en P. Jansky, “Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide”, IES Working Paper 14, 2021.

¹² OECD, *Addressing Base Erosion and Profit Shifting*, OECD Publishing, 2013.

heffingsgrondslag van de vennootschapsbelasting mogelijk maken. Dat plan leidde in 2015 tot de goedkeuring van vier minimumnormen en ook tot het aanscherpen van bepaalde standaarden en tot aanbevelingen voor goede praktijken¹³. Maar die hebben de mogelijkheden van transnationale ondernemingen om hun winsten te verschuiven naar belastingparadijzen, niet voldoende kunnen inperken¹⁴. Daarom zijn de onderhandelingen in 2018 hervat in een “*inclusief kader*” met 139 landen die onderhandelen over een “BEPS 2.0-plan”. In oktober 2019 stelde de OESO een hervormingsproject met twee pijlers voor¹⁵.

06. De “eerste pijler”¹⁶ van het OESO-voorstel van 2019 is gericht op een unitaire belastingheffing¹⁷ op een deel van de winst van bepaalde transnationale ondernemingen. Deze pijler beoogt een betere verdeling van een deel van de winst van sommige multinationals ten nadele van de belastingparadijzen en ten voordele van de landen waar de moedermaatschappijen gevestigd zijn en waar de producten van die ondernemingen worden verkocht. De pijler heeft betrekking op digitale bedrijven en grote consumptiebedrijven met een omzet van meer dan 750 miljoen dollar en een rentabiliteit van meer dan 10%. De door de OESO voorgestelde unitaire belastingheffing maakt bovendien een onderscheid tussen de “routinewinst” en de “restwinst” van die ondernemingen, met de bedoeling om enkel de “restwinst” boven een rentabiliteitsdrempel van 10% aan de unitaire belastingheffing te onderwerpen. Daarom verwacht de OESO dat de inkomsten uit deze eerste pijler wereldwijd slechts 5 tot 12 miljard dollar zullen bedragen.

07. De “tweede pijler”¹⁸ van het OESO-voorstel berust op een minimale belasting van de buitenlandse winsten, die wordt verzekerd door de regel van de “inkomsteninclusie” en de regel met betrekking tot de “onvoldoende belaste betalingen”¹⁹. Hij voorziet de instelling van een wereldwijd minimum belastingtarief van 12,5% op de winst van digitale bedrijven en grote consumptiebedrijven. De OESO stelt voor om dat minimumtarief te combineren met een vorm van aftrek voor reële activiteiten (*substance based carve-outs*). Volgens de OESO zouden staten door een dergelijke maatregel wereldwijd tussen 42 en 70 miljard dollar belastinginkomsten kunnen recupereren.

08. Nadat ze eerst het standpunt van de regering Trump had gewijzigd, die Amerikaanse bedrijven wilde laten vrijstellen van het mechanisme van de unitaire belastingheffing van de eerste OESO-pijler, deelde de regering van Joe Biden op 8 april 2021 een alternatief voorstel mee aan de staten die deelnemen aan het “*inclusieve kader*” van de OESO²⁰. Dat voorstel berust op de in de VS geplande

---

¹³ <https://www.conseilsuperieurdesfinances.be/fr/publication/avis-limpot-des-societes-dans-un-contexte-post-beps>

¹⁴ IMF, “Corporate Taxation in the Global Economy”, IMF Policy Paper, maart 2019.

¹⁵ Zie: <https://www.oecd.org/tax/oecd-leading-multilateral-efforts-to-address-tax-challenges-from-digitalisation-of-the-economy.htm> ; <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/action1/> ; <https://www.oecd.org/tax/beps/tax-challenges-arising-from-digitalisation-economic-impact-assessment-0e3cc2d4-en.htm>

¹⁶ OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar One Blueprint*, 2020.

¹⁷ De unitaire belastingheffing bestaat erin de winsten van de hele multinationale groep te belasten en die te verdelen volgens de activiteiten in de verschillende landen, in plaats van zoals nu elk filiaal als een afzonderlijke entiteit te beschouwen – waardoor de bedrijven gemakkelijk hun winst kunnen aangeven in filialen die gevestigd zijn in belastingparadijzen.

¹⁸ OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation – Report on Pillar Two Blueprint*, 2020.

¹⁹ De regel van de “inkomsteninclusie” is bedoeld om de inkomsten van buitenlandse filialen of gecontroleerde entiteiten te belasten, wanneer die zijn belast tegen een effectief tarief dat lager is dan een minimumtarief. De regel inzake “onvoldoende belaste betalingen” weigert elke aftrek of past belasting in het bronland toe (inclusief inhouding aan de bron) op een betaling aan een verbonden partij indien die betaling niet is onderworpen aan een effectief belastingtarief dat hoger ligt dan of gelijk is aan een minimumtarief.

²⁰ “US offers new plan in global corporate tax talks”, Financial Times, 8 april 2021.

belastinghervorming, die uitgaat van zes principes, waarvan de belangrijkste een verhoging van de theoretische belasting en van de minimumbelasting voor vennootschappen in de Verenigde Staten beogen, in combinatie met een hervorming van het internationaal belastingstelsel voor transnationale ondernemingen om een eind te maken aan de race naar de laagste belastingtarieven²¹.

09. Voor de eerste pijler van de hervorming aanvaardt de regering Biden dat de Verenigde Staten deelnemen aan het mechanisme van unitaire belastingheffing, maar met een beperking tot de 100 grootste en meest rendabele transnationale bedrijven. Voor de tweede pijler van de hervorming dacht de regering Biden in eerste instantie aan een wereldwijde minimum belastingvoet (toegepast per land) van 21% (het minimumtarief dat in de VS wordt voorgesteld in het belastingplan van de regering Biden), maar daarna verduidelijkte ze dat dit tarief “minstens 15%” moest bedragen, om wat ruimte voor onderhandelingen te bieden en een akkoord te vergemakkelijken. In tegenstelling met het voorstel van de OESO voorziet dat minimumtarief geen aftrek voor reële activiteiten.

10. Op basis van het voorstel van de regering Biden heeft de G7 op 5 juni 2021 voorgesteld om de marktlanden het recht toe te kennen om belastingen te heffen op minstens 20% van de winsten boven een marge van 10% voor de grootste en meest winstgevende multinationals (eerste pijler) en ook een wereldwijd effectief minimumtarief van minstens 15%, toegepast per land (tweede pijler)²².

11. Met betrekking tot de verdeling van de winst tussen ontwikkelde landen en ontwikkelingslanden, is het zo dat de hoge-inkomenslanden in absolute termen de grootste belastingverliezen kennen door de winstverschuiving en de lage-inkomenslanden relatief de grootste verliezen kennen in hun totale belastinginkomsten (nl. ongeveer 5%)²³. Maar de verdeelsleutel voor belastinginkomsten waar de G7 voor kiest, bevoordeelt de landen waar zich de moedermaatschappijen van de multinationals bevinden en de landen die consumptiemarkten zijn ten nadele van de landen die productiemarkten zijn, wat dus de ontwikkelingslanden eerder benadeelt²⁴ – vooral voor bedrijven uit de extractieve industrie²⁵. Volgens ramingen van het *Tax Justice Network* zouden de G7-landen door deze hervorming meer dan 60% van de bijkomende belastinginkomsten krijgen (of 168,2 miljard dollar op een totaal van 274,9 miljard). Relatief gezien zouden de lage-inkomenslanden, die sterker afhankelijk zijn van inkomsten uit vennootschapsbelasting, toch een proportioneel grotere stijging van hun huidige inkomsten uit vennootschapsbelasting kennen dan de hoge- en middeninkomenslanden, al zou het maar gaan om ongeveer 1% van de huidige inkomsten uit vennootschapsbelasting voor de eerste pijler.

12. De landen van de G24²⁶ hebben een alternatief voor het principe van de unitaire belastingheffing voorgesteld om de inkomsten toe te wijzen aan de landen op basis van de plaats waar de waarde wordt gecreëerd en niet enkel aan de marktlanden waar de goederen en diensten worden verbruikt²⁷. De ontwikkelingslanden hebben ook voorgesteld dat de hervorming van het internationale

---

²¹ US Department of the Treasury, “The Made in America Tax Plan”, april 2021.

²² <https://www.gov.uk/government/publications/g7-finance-ministers-meeting-june-2021-communicue/g7-finance-ministers-and-central-bank-governors-communicue>

²³ J. Garcia-Bernardo et P. Jansky, “Profit Shifting of Multinational Corporations Worldwide”, IES Working Paper 14, 2021.

²⁴ Zie onder andere https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3510271 en <https://osf.io/preprints/socarxiv/j3p48>.

²⁵ Tarcisio Diniz Magalhaes en Ivan Ozai, *A Different Unified Approach to Global Tax Policy: Addressing the Challenges of Underdevelopment*, Nordic Journal of Law and Society, Vol. 4, nr. 1 (2021).

²⁶ De G24 is een groep van ontwikkelingslanden opgericht in 1971 door de G77, die op zijn beurt in 1964 is opgericht om de belangen van de ontwikkelingslanden bij de VN te verdedigen en die vandaag 134 landen telt.

²⁷ <https://www.g24.org/wp-content/uploads/2019/03/G-24-proposal-for-Taxation-of-Digital-Economy-Jan17-Special-Session-2.pdf>. Zie ook: Allison Christians & Laurens van Apeldoorn, *Taxing Income Where Value Is Created*, 22 Florida Tax Review 1, 2019.

belastingstelsel voor multinationals zou worden goedgekeurd in het kader van een belastingverdrag van de Verenigde Naties in plaats van binnen de OESO.

3. Aanbevelingen

Met betrekking tot de eerste pijler:

13. Bevorder een mechanisme voor unitaire belastingheffing op een voldoende groot deel van de winst van multinationals:

- Bevorder een belasting die geldt vanaf een lage rentabiliteitsdrempel en op een aanzienlijk deel van de winst: de unitaire belastingheffing op de winst, verdeeld per land volgens de uitgevoerde activiteiten, moet betrekking hebben op een aanzienlijk deel van de winst, in plaats van enkel op de “restwinst” die wordt berekend op basis van een klein deel van de winst en een hoge rentabiliteitsdrempel. De G24²⁸ vindt dat de “restwinst” die wordt onderworpen aan de unitaire belastingheffing niet minder dan 30% mag vertegenwoordigen en tot 50% kan gaan, in plaats van de 20% die de G7 voorstelt. De rentabiliteitsdrempel zou ook duidelijk lager mogen liggen dan de door de G7 voorgestelde 10%.
- Bevorder een belasting die geldt vanaf een lage omzetsdrempel: de unitaire belastingheffing op de winst moet gelden voor een voldoende groot aantal transnationale ondernemingen, om een voldoende ontradend effect te hebben op de strategieën voor belastingoptimalisatie. De voorkeur moet gaan naar de omzetsdrempel van 750 miljoen EUR, zoals voorgesteld door de Europese richtlijn over de berekening per land en door het oorspronkelijke voorstel van de OESO voor 2019, zodat de regeling kan gelden voor een groter aantal transnationale ondernemingen.

Met betrekking tot de tweede pijler:

14. Bevorder een voldoende hoog wereldwijd minimumtarief voor de belasting op de winst van multinationals:

- Het wereldwijde minimumtarief moet ongeveer even hoog zijn als het gemiddelde wereldwijde tarief om definitief een eind te maken aan de race naar het laagste belastingtarief, zoals het oorspronkelijk door de regering Biden voorgestelde tarief van 21%.
- Het goedgekeurde wereldwijde minimumtarief moet gelden per land, moet betrekking hebben op het effectieve tarief in plaats van op het theoretische tarief en mag geen aftrek voor reële activiteiten toestaan (*substance based carve-outs*), zoals de G7 voorstelt.

---

²⁸ https://www.g24.org/wp-content/uploads/2021/06/Comments-G-24-to-BEPS-IF-SG-May-2021_FINAL.pdf

Met betrekking tot de verdeling van de winsten:

15. Bevorder een verdeelsleutel voor de bijkomende belastinginkomsten die rekening houdt met de fiscale belangen van de ontwikkelingslanden:

- Verplicht de multinationals om een rapport te publiceren met hun reële activiteiten per land, met onder andere de materiële activa, het aantal werknemers en de omzet.
- Kies voor een verdeelsleutel die een evenwicht garandeert tussen de landen waar bedrijven hun moedermaatschappij hebben, actief zijn en hun afzet hebben, zoals de METR (*minimum effective tax rate*) voorgesteld door het *Tax Justice Network*²⁹.
- Beperk de vrijstellingen tot gevallen die de coherentie van het beleid ten gunste van duurzame ontwikkeling kunnen versterken. Zo zou bijvoorbeeld voor de eerste pijler een vrijstelling kunnen worden toegekend aan de sector van de extractieve bedrijven, om een onevenwichtige verdeling te vermijden tussen de landen van herkomst waar de grondstoffen worden ontgonnen en de marktlanden waar ze worden verbruikt, wat een winstderving zou betekenen voor de ontwikkelingslanden.

4. Verantwoording van de aanbevelingen

Met betrekking tot de eerste pijler:

16. De eerste pijler zoals voorgesteld door de OESO en de G7 gaat voor het eerst verder dan het “arm’s length-principe” en gaat in de richting van een unitaire belasting van multinationals en een verdeling van de wereldwijde winst van multinationals tussen de landen waar de activiteiten plaatshebben – in tegenstelling tot het huidige systeem dat elk filiaal beschouwt als een afzonderlijke entiteit van de multinationale groep. Deze eerste pijler voorziet echter geen algemene hervorming met nieuwe regels voor alle bedrijven, maar complexe regels die beperkt zijn tot de “restwinst” van een minderheid van de vennootschappen³⁰.

17. Het voorstel van de eerste pijler zou slechts beperkte belastinginkomsten opleveren, omdat het enkel gericht is op de “restwinst” (20% van de winst boven een marge van 10%) van de 100 grootste transnationale ondernemingen (terwijl het voorstel van de OESO mikte op bedrijven met een omzet van meer dan 750 miljoen dollar, of maximum 2 300 transnationale ondernemingen). Het voorstel van de G7 zou slechts betrekking kunnen hebben op een half dozijn digitale bedrijven en niet ingaan op het specifieke probleem van de digitale sector – waarvoor de Europese Unie haar eigen voorstel heeft voor belasting van digitale diensten heeft. Amazon bijvoorbeeld, dat in 2020 een rendabiliteit had van minder dan 10%, zou niet onder deze hervorming vallen³¹.

---

²⁹ A. Cobham, T. Faccio, J. Garcia-Bernardo, P. Jansky, J. Kadet et S. Picciotto, “A practical proposal to end corporate tax abuse: METR, a minimum effective tax rate for multinationals”, IES Working Paper 8/2021.

³⁰ Volgens deze formule die zich richt op de restwinst boven een rentabiliteitsdrempel van 10%, zou slechts 6 van de 43 miljard dollar winst die Microsoft in 2019 boekte of 7,9 van de 65 miljard winst van Apple worden beschouwd als “restwinst” en dus herverdeeld zijn geweest. In het geval van Amazon, dat in 2019 een winstmarge van 9% haalde, zou er van de 13 miljard winst nul dollar verdeeld zijn geweest.

³¹ <https://www.theguardian.com/technology/2021/jun/06/global-g7-deal-may-let-amazon-off-hook-on-tax-say-experts>

Met betrekking tot de tweede pijler:

18. De meeste belastinginkomsten die de staten zouden recupereren door de voorstellen van de OESO en de G7, zouden afkomstig zijn van de tweede pijler. Volgens ramingen van het *Tax Justice Network*, op basis van een statische benadering, zouden er bij toepassing van een wereldwijd minimumtarief van 21% met gebruik van de OESO-verdeelsleutel elk jaar 540 miljard dollar inkomsten kunnen worden herverdeeld aan de staten, waarvan 75% voor de OESO-landen (404,6 miljard dollar) en 23% voor de ontwikkelingslanden (126 miljard dollar). Dat bedrag zou zelfs kunnen verhogen tot 643 miljard dollar bij gebruik van de METR-verdeelsleutel (*minimum effective tax rate*), die wordt voorgesteld door het *Tax Justice Network* en die gunstiger zou zijn voor de ontwikkelingslanden – die 31% van de herverdeelde inkomsten zouden krijgen (of 198,1 miljard dollar), tegenover 69% voor de OESO-landen (of 444,8 miljard dollar)³². Een minimumtarief van 15% zou met de door de OESO en de G7 voorgestelde verdeelsleutel daarentegen slechts ongeveer 275 miljard dollar opleveren, waarvan 60% uitsluitend voor de G7-landen.

19. De ICRICT (*Independent Commission for the Reform of International Corporate Taxation*) pleit voor een wereldwijde effectief minimumtarief van 25%, toegepast per land en een unitair belastingstelsel dat berust op een algemene hervorming op basis van regels die gelden voor alle bedrijven³³.

20. De ministers van Financiën van de Verenigde Staten, Duitsland, Mexico, Indonesië en Zuid-Afrika hebben gepleit voor een minimumtarief van meer dan 15%³⁴.

21. In de Europese Unie bedroeg het effectieve tarief van vennootschapsbelasting tussen 2011 en 2015 voor de lidstaten gemiddeld slechts 14%, tegenover een theoretisch tarief van 23%³⁵. Het tarief was bijvoorbeeld slechts 17% in Frankrijk (tegenover een theoretisch tarief van 33%), 20% in Duitsland (tegenover 30%), 14% in België (tegenover 34%), 10% in Nederland (tegenover 25%) of 2% in Luxemburg (tegenover 29%).

22. Uit een onderzoek van het IMF blijkt dat een effectief minimumtarief voor het belasten van de winst van multinationals de fiscale concurrentie tussen de lidstaten van de Europese Unie en de winstverschuiving door multinationals gevoelig zou beperken³⁶.

23. Volgens ramingen van het Europees Belastingobservatorium zou een wereldwijd minimumtarief van 21% de lidstaten van de Europese Unie 98 miljard EUR bijkomende inkomsten opleveren, tegenover 48,3 miljard bij een minimumtarief van 15% en 167,8 miljard bij een tarief van 25%³⁷.

---

³² M. Bou Mansour, "Biden tax plan can recover \$640bn but OECD proposal would shrink gains and reward worst perpetrators", Tax Justice Network, 15 april 2021.

³³ <https://www.icrict.com/>

³⁴ <https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/06/09/janet-yellen-global-corporate-minimum-tax-finance-ministers/>

³⁵ P. Jansky, "Effective Tax Rates of Multinational Enterprises in the EU", 2019.

³⁶ E. Crivelli, R. A. de Mooij, J.E.J. De Vraijer, S. Hebous en A. D. Klemm, "Taxing Multinationals in Europe", IMF, 25 mei 2021.

³⁷ M. Barake, T. Neef, P.-E. Chouc en G. Zucman, "Collecting the tax deficit of multinational companies: Simulations for the European Union", EU Tax Observatory, juni 2021.

Met betrekking tot de verdeling van de winsten:

24. Het voorstel van de METR (*minimum effective tax rate*)³⁸ identificeert de multinationale onderneming eerst en vooral op basis van de definitie van een groep vennootschappen voor de financiële boekhouding, zoals de OESO voorstelt, maar past die toe op alle multinationals met de bedoeling een eind te maken aan het oneerlijk concurrentievoordeel dat alle multinationale ondernemingen meestal hebben ten opzichte van zuiver nationale bedrijven doordat multinationale ondernemingen lage effectieve belastingtarieven kunnen verkrijgen door hun winst toe te kennen aan rechtsgebieden met een lage belastingtarieven of nultarieven. De methode identificeert de te laag belaste winsten per rechtsgebied en berekent het deel van die winsten dat niet economisch is belast (de niet-effectief belaste winsten). Het totaal van die winsten voor elke multinationale onderneming (de niet-effectief belaste winsten) wordt vervolgens verdeeld volgens een formule die berust op drie factoren: materiële activa, werknemers en omzet. In plaats van winsten uit te sluiten vóór de berekening van het effectieve belastingtarief, zoals in het geval van het OESO-voorstel, bepaalt deze regel het principe voor de toewijzing van rechten waarmee elk land belasting mag heffen op zijn deel van de nettowinst van de multinationals. Daardoor vervalt de noodzaak om de landen van oorsprong en de bronlanden op ongelijke manier te behandelen door een hiërarchie van regels. Met dit systeem worden de winsten belast tegen het wettelijk tarief dat geldt in het land waaraan ze zijn toegewezen, en is het mogelijk om duidelijk hogere inkomsten te genereren dan met het door de OESO voorgestelde mechanisme (460 miljard dollar in plaats van 275 miljard bij een jaarlijks wereldwijd minimumtarief van 15%) die ook eerlijker verdeeld zijn tussen de ontwikkelde en de ontwikkelingslanden.

25. Het Wereld Economisch Forum adviseert om de METR-verdeelsleutel te hanteren in het kader van een belastingverdrag binnen de Verenigde Naties, om meer rekening te houden met de fiscale belangen van de ontwikkelingslanden³⁹.

26. De ontheffingen die bedoeld zijn om de preferentiële belastingstelsels vrij te stellen, zouden het dubbele effect kunnen hebben dat ze de belastinggrondslag waarop de hervorming betrekking heeft, aanzienlijk verlagen en enkel ten goede komen aan de ontwikkelde landen – zoals bijvoorbeeld de vrijstelling van de financiële sector zoals gevraagd door het Verenigd Koninkrijk of de vrijstelling van het belastingkrediet voor onderzoek (CIR) in Frankrijk. De vrijstelling van de extractieve sector zou het dan weer het mogelijk maken om belastingen te heffen in de landen van herkomst van de extractieve activiteiten (voor de meerderheid ontwikkelingslanden), in plaats van in de marktlanden waar de ontgonnen grondstoffen worden geconsumeerd of in de landen waar de moedermaatschappijen van de extractieve bedrijven gevestigd zijn (voor de meerderheid ontwikkelde landen), zoals de verdeelsleutel van de OESO en de G7 voorstelt. Een andere soort ontheffing die de coherentie van het beleid ten gunste van ontwikkeling zou kunnen versterken, bestaat erin een minimumtarief van 15% voor te behouden voor bedrijven die zich vestigen in lage-inkomenslanden en een minimumtarief van 21% voor bedrijven die zich vestigen in hoge- en middeninkomenslanden, om te vermijden dat landen met een grotere binnenmarkt (dat wil zeggen de belangrijkste ontwikkelde en opkomende landen) onevenredig veel voordeel hebben bij het in evenwicht brengen van buitenlandse investeringen in een context waarin de landen niet langer een gedifferentieerd belastingbeleid zouden kunnen toepassen⁴⁰.

---

³⁸ A. Cobham, T. Faccio, J. Garcia-Bernardo, P. Jansky, J. Kadet en S. Picciotto, "A practical proposal to end corporate tax abuse: METR, a minimum effective tax rate for multinationals", IES Working Paper 8/2021.

³⁹ World Economic Forum, "Building Back Broader: Policy Pathways for an Economic Transformation", White Paper, juni 2021.

⁴⁰ C. Azémar, "La taxation des multinationales risque de ne pas faire que des gagnants", Le Monde, 11 juni 2021.